

УДК 78.072:070](=161.2:430)"1954/1974"(045)

DOI: 10.31318/2414-052X.3(60).2023.296792

МИРОН ЧЕРЕПАНИН

ORCID iD: 0000-0003-1034-0036

*доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри музичної
україністики та народно-інструментального мистецтва*

Навчально-наукового Інституту мистецтв

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна)

duetconcertino@ukr.net

ЖАННА ЗВАРИЧУК

ORCID iD: 0000-0003-2552-7549

*кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного
виховання та диригування Навчально-наукового Інституту мистецтв*

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна)

zhanna.zvarychuk@pnu.edu.ua

ТЕМАТИЧНИЙ СПЕКТР МУЗИЧНО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ

ПРЕСОДРУКІВ ЧАСОПISУ «ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ» (1954–1974 РОКИ)

Здійснено аналіз музично-культурологічних публікацій видатних діячів української діаспори на сторінках мюнхенського часопису «Шлях Перемоги». Доведено ключову роль цього громадсько-політичного тижневика, офіційно друкованого органу Організації Українських Націоналістів у справі збереження національної ідентичності українців-емігрантів у мистецькому світовому просторі. Розглянуто публіцистичні доробки авторів, які є яскравими представниками української мистецької еліти і, котрі проживали та працювали на інонаціональній території. Осмислено соціокультурні процеси, що відбувалися у другій половині ХХ століття в українському мистецькому просторі, який став частиною європейського полікультурного середовища. Досліджено тематичний спектр газетних публікацій, що «побачили світ» на сторінках «Шляху Перемоги», який охопив всі ділянки музичного життя наших митців у чужомовному ареалі від концертів знакових артистів, ювілейних імпрез до культурно-просвітницьких висвітлень життя і творчості фундаторів українського мистецтва задля популяризації та інтеграції їх в європейському просторі. Здійснено огляд жанрового діапазону дописів громадсько-культурних та музичних діячів західної діаспори на сторінках мюнхенського щоденника. Охарактеризовано змістову наповненість концертних рецензій, зокрема представлено програмний рівень, інтерпретаційну характеристику виконуваних композицій, а також здійснено огляд біографічних та спогадових ювілейних статей. Розглянуто комунікаційні особливості пресодруків, за допомогою яких здійснювалося формування та утвердження національної свідомості в умовах вимушеної еміграції. Подано оцінку мистецьких пресодруків, які стали літописом культурно-освітнього життя українців як у Німеччині, так і в світовій сфері культури та трансливали світовій спільноті високий професійний рівень української музики.

Ключові слова: музично-критична публіцистика, часопис «Шлях Перемоги», творчі культурно-мистецького життя Східної Галичини, творчість родини Нижанківських, діяльність Василя Барвінського, українська діаспорна преса.

Постановка проблеми... Сучасний період військового захисту кордонів України та ствердження її державності тісно пов'язаний з усвідомленим розумінням суспільною громадськістю значення здобутків нашої соціокультурної минувшини та фундаторів її мистецької спадщини. Пам'ятні сторінки процесів змін у нашій культурі знайшли широке висвітлення на сторінках друкованого слова, зокрема україномовних періодичних видань другої половини ХХ століття інонаціонального середовища. «Матеріали діаспорної періодики, фіксуючи факти, події, явища, дають їм різнобічну оцінку, формують історію повсякденності українців за межами України, внаслідок чого науковці мають більше потенційних можливостей на з'ясування тих чи інших аспектів» (Білоус, 2019, с. 29). Ці пресові видання в еміграційному культурологічному просторі ХХ століття були важливим комунікаційним засобом, який формував національну свідомість наших громадян, а також вони стали цінним літописом суспільно-політичного, громадсько-культурного, мистецько-освітнього поступу. Здійснюючи соціально об'єднуючу функцію в інонаціональному середовищі, ці газети відігравали роль містка між українцями в чужині. «Преса стає для них не тільки важливим каналом збереження і передачі етнічної інформації, — наголошує Ганна Карась, — а й одним з головних компонентів інфраструктури національної культури» (Карась, 2012, с. 793).

На теренах західної української діаспори мистецьке інформаційне поле висвітлювала велика кількість газетних видань. Зокрема «Визвольний Шлях», «Українська Думка» (Велика Британія), «Сучасність» (Німеччина), Альманах «Гомону України», «Нові Дні», «Новий Шлях» (Канада), «Вісті», «Свобода», «Америка», «Наше життя» (США), «Вільна Думка» (Австралія), «Наше Слово», «Український календар», «Український альманах» (Польща) (Карась, 2012).

До численних україномовних видань належить часопис «Шлях Перемоги» — громадсько-політичний тижневик, орган закордонних частин Організації

Українських Націоналістів. Був створений 24 лютого 1954 року в Мюнхені. На сторінках газети висвітлювалися питання національно-визвольної боротьби. Також «...газета мала сторінку для молоді під назвою “Ідея і чин”, сторінку для жіноцтва – “Голос Об’єднання Жінок ОУВФ”, окрему музичну сторінку “Наша музична енциклопедія” (редактор М. Михайловський)» (Янів, 2000). З 1993 року редакція тижневика перенесена до Львова, а з 1998 року друкований орган функціонує в Києві.

На сторінках «Шляху Перемоги» постійно представлялося культурологічне осягнення різноаспектного українського мистецького простору. Публіцистичні арт-матеріали друкувалися в численних газетних рубриках: «Нам пишуть звідусіль», «Рецензії», «З нових видань», «З галереї українських композиторів», «З музичної зали», «Відвідини мистця», «З музичного життя», «Силуети видатних співаків», «З листів до редакції», «Мистці світової слави» та інші.

Пресодруки культурно-мистецького змісту, що побачили світ на сторінках «Шляху Перемоги» в період другої половини ХХ століття, представляють вартісний джерелознавчий матеріал про артистичні персоналії Східної Галичини, а також важливі тогочасні артімпрези в інонаціональному середовищі, сьогодні є недосліджені, тому актуальним є аналіз тематичного спектру цих публікацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Характеристика тижневика «Шлях Перемоги» стисло представлена в енциклопедичних виданнях, де висвітлюються ідеологічні орієнтири видання, перелічуються редакторський склад, з хронологічної сторони розглядається еміграційний та український періоди діяльності часопису (Кураєв, 2013; Янів, 2000).

Оцінку культурологічного наповнення україномовної діаспорної преси подано в монографії «Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття» (Карась, 2012).

Мета статті — здійснити огляд музично-культурологічних пресодруків, які були опубліковані в україномовному часописів Німеччини «Шлях Перемоги» 1954–1974 років з урахуванням означеного початкового часового відтинку функціонування газети, індивідуального стилю друкованого видання, його

популярності в чужоземному інформаційному просторі. Відповідно до поставленої мети було визначено **завдання** дослідження:

- 1) визначити роль часопису «Шлях Перемоги» у висвітленні культурно-мистецького життя української діаспори ХХ століття;
- 2) розглянути авторський склад дописувачів до українськомовної газети;
- 3) охарактеризувати тематику музично-культурологічних пресодруків;
- 4) простежити жанрові особливості дописів мистецького характеру;
- 5) проаналізувати змістову наповненість публіцистичних матеріалів.

Виклад основного матеріалу дослідження... Суспільно-політичний часопис «Шлях Перемоги» вже з перших років своєї діяльності друкував численні різноматичні публікації культурно-мистецького змісту. У газетних випусках переважна більшість пресодруків, присвячена темі концертного життя в середовищі української діаспори. Загалом, такі дописи написані в аналітичному журналістському жанрі рецензії, яка подає «...аналіз, інтерпретацію та оцінку одного явища» (Зінькевич, Чекан, 2007, с. 87).

Одним з перших дописів став відгук на концерт українського оперного співака з Женеви, Олега Нижанківського. Рецензія «Вечір українських пісень» (Сем, 1954) містить багатий інформаційний матеріал про проходження концертної акції 15 серпня 1954 в Бельгії. Автор зафіксує виконавський репертуар митця, який складався з авторських творів: «Дума про Саву» та «Дума про Харка» Миколи Лисенка, «Розкрийте зіниці» Омеляна Нижанківського, «Засумуй трембіто» Нестора Нижанківського, а також фольклорні зразки. Характеризуючи вокальні інтерпретації, публіцист зазначає, що «...народні пісні він виконав з правдивим тонким відчуття та із справжнім умінням нюансувати і підкреслювати їх духа» (1954, с. 5), а в творах наддніпрянського композитора співак оминув властиву «...монотонність, надаючи тим, наче все однаковим, стрічкам все ж таки різноманітності» (1954, с. 5). Концертну цілість з О. Нижанківським творила концертмейстер Фернанда Пестіо, яка «...хоч чужинка, уміла вжитися в дух українських творів» (1954, с. 5).

На сторінках «Шляху перемоги» висвітлювали мистецьке життя професійні музиканти, зокрема композитор Зиновій Лисько. Привертає увагу його рецензія «Концерт української музики у виконанні молодих мистців» (Лисько, 1956), у якій на високому фаховому рівні охарактеризовано артімпрезу, організовану Центральним Союзом Українського Студентства. Автор відразу дає позитивну оцінку заходу, зазначаючи, що він мав «...понадпересічний мистецький рівень і репрезентативний характер» (1956, с. 3). У публікації Зиновій Лисько акцентує увагу читацької аудиторії на творчості та стильовій приналежності українських композиторів, п'єси яких прозвучали на концерті, а саме Миколи Лисенка, Федора Якименка, Василя Барвінського, Нестора Нижанківського, Стефанії Туркевич, Івана Вовка та Аристида Вирсти.

Пресодрук є вартісним джерелознавчим матеріалом, оскільки в ньому публіцист розглядає виконавську індивідуальну майстерність артистів, яких було запрошено з різних міст Європи. Зокрема скрипаль Аристида Вирсти з Парижу, піаніста Любомира Горницького з Мадриду, баритона Олега Нижанківського з Женеви та тенора Володимира Луціва з Риму. Далі автор насичує свою рецензію цінним інформативним матеріалом щодо професійно-освітнього рівня цих українських артистів та інтерпретаційних особливостей виконаних композицій. Пресодрук набуває аксіологічного значення, оскільки вияскравлює сторінки їх життєтворчості у інонаціональному середовищі, а також є багатим культурознавчим джерелом, яке представляє рівень українського музичного мистецтва в полікультурному іншомовному просторі. Про А. Вирсту автор повідомляє, що він закінчив Паризьку музичну академію, захистив дисертацію «Скрипкова педагогічна література XVIII сторіччя». На концерті скрипаль виконував твори Ф. Якименка, І. Вовка та власну композицію «Колискова». Аналізуючи фортепіанну майстерність Любомира Горницького, публіцист відзначає, що вона сформувалася під час навчання в Музичній Академії Мюнхена, після закінчення якої артист переїхав до Мадриду, де розгорнув успішну концертну діяльність. На святковій імпрезі митець показав себе «...як музично високо інтелегентний, зі специфічною технікою піаніст» (Лисько, 1956,

с. 3). У його сольному виконанні прозвучали «Пісня», «Імпровізація» В. Барвінського. Як акомпаніатор творив цілість разом А. Вирстою в творах: «Сонаті» соль-мінор І. Вовка, «Тихий сон» Ф. Якименка, «Колисковій» А. Вирсти.

Рецензуючи вокальне виконавство баритона Олега Нижанківського, З. Лисько акцентує на музичній культурі його голосу, яка проявилася в «...ліричному баритоні з звучними верхами — в добрій дикції і в правильній інтерпретації виконуваних творів» (1956, с. 3), а саме в народних піснях «Їде Харко», «Ой Дніпре, мій Дніпре» М. Лисенка, «Засумуй трембіто» Н. Нижанківського, «Гуцулка» С. Туркевич. У співі тенора Володимира Луціва, слухачі насолоджувалися «...його умілим “*piano*”, майстерним “*messa di voce*” й іншими голосовими вальорами» (1956, с. 3).

Завершуючи свою концертну рецензію, З. Лисько висловлює захоплення тим, що концерт відбувся силами молодих музикантів, котрі виконували твори тогочасних українських композиторів і саме «...в цьому запорука тривкості і традиційності нашої культури» (1956, с. 3).

Рецензії періоду 60–70-х років на сторінках щоденника різнопланово представляють концертне життя столиці Баварії, у якому активно брали участь українські музиканти з полікультурного світового середовища. Пресодрук «Вечір української пісні в Мюнхені» (Чайковський, 1962) розкриває мистецький виступ співака-тенора Любомира Мацюка. Запропонована програма складалася виключно з творів українських композиторів: «Ах, де ж той цвіт» О. Нижанківського, «Веснівка» В. Матюка, «Сон» Я. Лопатинського, «Гей, лети павутиння» Д. Січинського, «Тече вода», «Узгір'я Грузії» М. Фоменка, «Як почувеш в ночі» В. Шутя, «Ой ду-ду-ду» А. Гнатишина, «Вони стояли мовчки» В. Косенка, «Гаї шумлять» Г. Майбороди, «Ой у полі», «Ой, не сниться» Б. Лятошинського, «Зимою», «Серенада» М. Степового, «Люблю» О. Зноско-Боровського, «Ти прийди» Т. Сидоренка. Допис репрезентує виконавські якості артиста, а саме співак «...володіє дуже приємним м'яким голосом, його поведінка перед публікою — безпретенсіональна, сердечно-дружня, природно-проста, і все

це вкупі створює дуже приємну, можна б сказати — інтимну атмосферу» (1962, с. 11).

Газетний матеріал «Свято Лесі Українки в Регенсбурзі» (Присутній, 1971) є відображенням просвітницької роботи українських митців задля формування національно-суспільної свідомості в емігрантському середовищі. У дописі зафіксована концертна діяльність відомого бандуриста Богдана Шарка та співачки, піаністки Марії Гаргай. Подані в пресодруці назви виконуваних творів констатують високий професійний рівень концертів у громадсько-культурних колах української діаспори Німеччини. Для слухацької аудиторії були проінтерпретовані музичні твори на вірші Лесі Українки: Богданом Шарком — «Надія» (музика О. Бобикевича), «Ой нагнувся дуб високий» М. Гайворонського; Марією Гаргай — «Так, я хочу крізь сльози сміятись», «Чого вода каламутна» (музика М. Лисенка) та низка інших популярних українських вокальних композицій.

На шпальтах часопису «Шлях Перемоги» побачили світ пресодруки, в яких дописувачі знайомлять суспільність інонаціонального середовища зі знаковими особистостями українського мистецтва.

Велика добірка газетних матеріалів присвячена творчому внеску родини Нижанківських. Публікації зазначеної тематики можна об'єднати у три групи. До першої групи належать дописи, у яких висвітлюються фундатори української культури в Східній Галичині, композитори Остап та Нестор Нижанківські. Одним з перших пресодруків є стаття Остапа Бобикевича «Нестор Нижанківський» (1955). Розкриваючи етапи життя культурно-освітнього діяча, автор наголошує на особливому його значенні в історії української музики. О. Бобикевич пише, що це був «...справжній митець з крові і кости обдарований великим талантом імпровізації. Між творцями — композиторами зайняв Нестор незвичайно важливе місце» (1955, с. 6). Публіцист акцентує увагу читачів на новаторстві в камерно-вокальній, фортепіанній, хоровій царині.

Цінним культурологічним матеріалом насичена публікація Меланії Нижанківської «Нестор Нижанківський — музика, громадянин і людина» (1962).

Її журналістський твір пронизаний цитатами з пресодруків, присвячених митцеві, зокрема авторів Остапа Бобикевича та Ігоря Соневицького. Допис містить спогади М. Нижанківської про його студентські роки, під час навчання у Відні та Празі, а також про викладацьку, концертну, громадську діяльність у Львові, що поглиблює сторінки життєпису композитора. Вона відзначає публіцистичну працю Н. Нижанківського, який був «...автором численних статей на музичні теми і про музичні проблеми» (1962, с. 3).

Стаття-спогад «Композитор отець О. Нижанківський» Остапа Бобикевича (1958) звертає увагу читацької аудиторії на знакову постать, священика, композитора, диригента, суспільно-політичного діяча, яка відіграла визначну роль в націєтворчих та культурологічних процесах, що відбувалися в Східній Галичині в другій половині XIX – на початку XX століть. Автор наголошує на унікальності цієї української сім'ї, пишучи, що «...священича родина Нижанківських належала до найактивніших національних діячів Стрийщини» (1958, с. 3), а також славилася музикальністю. Пресодрук розлого висвітлює життєпис О. Нижанківського, представляючи різносторонні сфери діяльності митця: диригентську, композиторську, громадську, економічну. Біографічний матеріал публіциста містить унікальну інформацію, яка проливає світло на трагічну смерть священика. В оцінці О. Бобикевича історичне значення О. Нижанківського полягало в тому, що «...він був не лише композитором, але й каменярем на шляху змагань нашого народу за державність і визволення з чужої неволі» (1958, с. 4).

Друга група пресодруків висвітлює творчі здобутки яскравих представників славетної родини Олега та Зої Нижанківських.

Допис «Успіх українського співака в Женеві» (Брадович, 1956) є повідомленням, у якому зафіксовано оригінальну сторінку з виконавської біографії сина композитора Нестора Нижанківського, оперного співака Олега Нижанківського. Розглядаючи успішний виступ українського баритона в опері «*La finta semplice*» В.-А. Моцарта, автор зауважує, що «...Олег Нижанківський виконав свою роллю з найбільшим успіхом» (1956, с. 3). Допис насичений

вартісним повідомленевим матеріалом зі світових часописів, в публікаціях подані позитивні відгуки про оперно-акторське мистецтво співака. Публіцистичний матеріал «Успіх українського співака в Женеві» представляє здобутки українського митця у світовому соціокультурному просторі.

У жанрі замітки-відгуку «З. Лісовська та О. Нижанковський у Мюнхені» (Чайковський, 1957) часопис «Шлях Перемоги» повідомляє українську громадськість про липневі відвідини столиці Баварії відомими митцями. У газетному матеріалі повідомляється про дві артїмпрези, а саме художню виставку Зої Лісовської-Нижанківської та концерт вокаліста Олега Нижанківського. У схвальному публіцистичному відгуку зазначено значний культурологічний резонанс малярської творчості женеvської мисткині. «Виставка Зої Лісовської притягнула вже чимале число українських і неукраїнських глядачів і викликала поживлену дискусію в колах любителів українського мистецтва. Твори Зої Лісовської знайшли, назагал, багато симпатиків серед мюнхенців, а також високу оцінку серед знавців мистецтва», — писала мюнхенська газета (1957, с. 5).

У цьому ж пресодруці концерт О. Нижанківського охарактеризований значно стисліше і зазначено, що це був вечір «...бразилійсько-української культури» (Чайковський, 1957, с. 5). Публікація фіксує участь бразилійської піаністки-концертмейстера Терезії де Олівейра. Загалом «...виконання і добір пісень були на високому рівні», що підтверджує високий професіоналізм подружжя митців з родини Нестора Нижанківського (1957, с. 5).

На сторінках часопису «Шлях Перемоги» опубліковано дві замітки авторства Михайла Брадовича (справжнє ім'я Микола Троцький). Це «Концерт О. Нижанківського» (1959) та «Олег Нижанковський в женеvській опері» (1963). Дописи відомого публіциста не тільки популяризують в діаспорному середовищі ім'я українського співака, але й містять вартісний оцінний матеріал.

У першому пресодруці журналіст висвітлює участь О. Нижанківського в женеvських оперних виставах «Імпресаріо в труднощах» Доменіко Чімарози та «Сцена метра П'єра» Мануеля де Фалья. Характеризуючи професіоналізм вокаліста, М. Брадович наголошує на мелодійності музики Д. Чімарозо, яка

«...дала добру нагоду нашому співакові виявити високі якості свого потужного баритону, а зміст опери справжній український гумор та динамічність сценічного таланту» (1958, с. 7). На думку публіциста, саме такі якості як «темперамент та талант гумористичного актора» дали б змогу співаку проявити себе у світовому кінематографічному мистецтві (1959, с. 7).

Автор відзначає оригінальний репертуар О. Нижанківського, а також характеризує його вокальну та артистичну майстерність. Отримавши професійну освіту в Женевській консерваторії, концертуючи в Лондоні, Парижі, Мюнхені, український митець здобув собі славу співака світового рівня. Журналіст підкреслює індивідуальні виконавські особливості вокаліста, а саме «...його голос пружний і гнучкий, багатий на тони, а здібність відчувати роллю і вжитися в неї — велика. Постава співака є дуже сценічна, міміка жвава, різnorodна і придатна до широкої скалі оперових роль» (Брадович, 1963, с. 5). До знакових артподій автор зачисляє участь митця в опері «Пан де Пурсоньяк» та ораторії «Трістан і Ізольда» женеvського композитора Франка Мартена. Серед визначальних особливостей життєтворчого шляху українського співака публіцист виділяє те, що «...гідно продовжуючи славні музичні традиції свого роду, Олег Нижанковський належить до ряду українських співаків і музик, які належно заступають нашу Батьківщину в ділянці мистецтва вільного світу» (1963, с. 5).

Лаконічний допис про проведення концерту з творів Нестора Нижанківського українцями в Нью-Йорку вияскравлює соціокультурні сторінки нашого мистецького життя в іншомовному середовищі. У короткому повідомленні зафіксовані виконавці артімпрези, а саме «...як солісти виступали Дарія Каранович (піаніно), Марта Кокольська (сопрано), і тріо — Д. Каранович, В. Цісик, і Д. Вандерзалл» (Чайковський, 1961, с. 5). Замітка в мюнхенському часописі транслює світовій спільноті високий рівень української професійної музичної культури, зокрема на американському континенті.

Ювілейна публіцистична стаття-спогад «Видатний композитор нашої доби (до 85-річчя від дня народження Василя Барвінського)» Олександра Мая (1973)

представляє громадськості Мюнхена фундатора української музики. Дописувач поставив собі за мету показати суспільності місце та значення композитора в історії національної культури. Висвітлюючи сторінки життя львівського митця, автор наголошує на ролі батька Олександра Барвінського у становленні майбутнього світоча, а також здобуття освітніх щаблів у Празькій консерваторії та Карловому університеті. Публіцистична стаття містить маловідомий факт з періоду років навчання композитора. «У студентські роки Василь Барвінський цікавиться музично-громадським життям, бере участь у чеських і німецьких музичних вечорах, організовує “Вечір української народної пісні” у виконанні співучого товариства “Чеський глагол”, на якому чехи вперше почули обробки народних пісень Станислава Людкевича і Василя Барвінського», — відзначає журналіст (1973, с. 4).

Автор насичує газетний матеріал інформацією про різножанрову композиторську спадщину митця та діяльність як ректора Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка, педагога, голови Спілки українських професійних музик, музичного критика.

Визначивши композиторські та культурно-освітні здобутки В. Барвінського, О. Май окреслює його музичний світогляд, який «... заснований на глибокій любові до народної пісні, на справжній професійній освіті й на солідних знаннях» (1973, с. 4).

Завершує публіцистичну статтю О. Май наведенням трагічних сторінок ув'язнення тоталітарним радянським режимом В. Барвінського, який все своє життя «... своєю музою служив рідному народові, а від ворога зазнав поневірян» (1973, с. 4).

На шпальтах «Шляху Перемоги» вартісними інформаційними матеріалами про музику стали публікації у рубриці «Наша українська музична енциклопедія», які виконували важливу просвітницьку функцію. Музикознавиця Лідія Мельник слушно наголошує, що таке призначення пресодруків «...не обмежується лише роз'ясненням та розширеними способами подачі теми, але часто включає в себе завдання оцінки та формування суспільної думки <...> аж до національної

самоідентифікації» (2013, с. 336–337). Тематична палітра цих багаточисленних статей була присвячена знаковим постатям української культури. Наведемо декілька: «Чи існує українська національна вокальна школа?» (Михайловський, 1974д), «Левко Миколайович Ревуцький» (Михайловський, 1974в), «Ганна Колесник – меццо-сопрано» (Рудницький, 1974), «Композитор Мирослав Скорик» (Михайловський, 1974б), «Модест Менцінський і українська пісня» (Людкевич, 1974), «Композитор Максим Березовський» (Михайловський, 1974а), «Опера “Золотий обруч”» (Коваль, 1974), «Ще один успіх Миколи Чумаченка» (Шаповал, 1974) та інші. Широкий змістовий спектр цих медіа-дописів був направлений для підкреслення самобутності української культури, яка впевнено інтегрувалася впродовж ХХ століття у західноєвропейське культурологічне середовище.

Висновки.

1. Мюнхенський щоденник «Шлях Перемоги» в період 1954–1974 років був одним із найвагоміших україномовних видань. Ця газета висвітлювала суспільно-політичне, громадсько-культурне життя наших країн на еміграції. Досягнення українських музично-освітніх діячів в полікультурному просторі, що висвітлювалися в газеті, засвідчували високий професійний рівень культурної самопрезентації в чужомовній сфері та сприяли збереженню національної ідентичності української еміграційної громади.

2. До публіцистичних наративів про досягнення українських музикантів у іншомовному просторі залучалися провідні мистецькі діячі, серед яких вирізняються: Остап Бобикевич, Клим Андрієнко, Меланія Нижанківська, Зиновій Лисько, Мирослав Скала-Старицький, Антін Рудницький, Богдан Шарко, Степан Шах, Михайло Михайловський та інші.

3. Ведучи хроніку культурного життя, дописувачі висвітлювали життєтворчості видатних композиторів, хорове, вокальне, фортепіанне, камерно-інструментальне, театральне мистецтво, тому ці пресодруки виконують аксіологічну, пізнавальну, просвітницько-виховну функції.

4. Жанровий спектр публіцистичних виступів становлять концертні рецензії, ювілейні та проблемні статті. Для цих газетних матеріалів властивий об'єктивний документалізм, професійність.

5. Музично-культурологічні публікації на шпальтах щоденника «Шлях Перемоги» періоду 1954–1974 років є багаточисельними, широко тематичними, вони представляють собою хроніку мистецького життя української діаспори другої половини ХХ століття.

Перспективи подальших досліджень полягають у продовженні вивчення тематико-змістового наповнення музично-культурологічних пресодруків української діаспори з урахуванням самопрезентації мистецьких здобутків українських артистів, збереження нашої культурної спадщини в інонаціональному середовищі та впливу українського мистецтва на світовий культурологічний простір.

Список використаної літератури і джерел

1. Білоус, Л., 2019. *Українськомовна періодика української діаспори США у збереженні національної ідентичності (1991–2017 рр.)*. Дис. д-ра історичних наук. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.
2. Бобикевич, О., 1955. Нестор Нижанківський. *Шлях Перемоги*, ч. 27(71), 3 липня, сс.3–6.
3. Бобикевич, О., 1958. Композитор отець О. Нижанківський. *Шлях Перемоги*, ч. 24(225), 15 червня, сс.3–4.
4. Брадович, М., 1956. Успіх українського співака в Женеві. *Шлях Перемоги*, ч. 21(117), 20 травня, с. 3.
5. Брадович, М., 1959. Концерт О. Нижанківського. *Шлях Перемоги*, ч. 25(278), 21 червня, с. 7.
6. Брадович, М., 1963. Олег Нижанковський в женеvській опері. *Шлях Перемоги*, ч. 20(483), 19 травня, с. 5.
7. Зінкевич, О. та Чекан, Ю., 2007. *Музична критика: теорія та методика: навчальний посібник*. Чернівці: Книги – ХХІ.
8. Карась, Г., 2012. *Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття*: монографія. Івано-Франківськ: Тіповіт.
9. Коваль, Ф., 1974. Опера «Золотий обруч». *Шлях Перемоги*, ч. 33(1069), 25 серпня, с. 4.
10. Кураєв, О. О., 2013. Шлях перемоги. У кн.: В. А. Смолій, ред. *Енциклопедія історії України: у 10 томах*. Т. 10: Т–Я. Київ: Наукова думка, с. 646.
11. Лисько, З., 1956. Концерт української музики у виконанні молодих мистців. *Шлях Перемоги*, ч. 37(133), 9 вересня, с. 3.
12. Людкевич, С., 1974. Модест Менцінський і українська пісня. *Шлях Перемоги*, ч. 20(1056), 19 травня, с. 4.
13. Май, О., 1973. Видатний композитор нашої доби (до 85-річчя від дня народження Василя Барвінського). *Шлях Перемоги*, ч. 9(992), 25 лютого, с. 4.

14. Мельник, Л., 2013. *Музична журналістика: теорія, історія, стратегії. На прикладах із щоденної преси Львова від початків до сьогодення*: монографія. Львів: ЗУКЦ.
15. Михайловський, М., 1974а. Композитор Максим Березовський. *Шлях Перемоги*, ч. 24(1060), 16 червня, с. 5.
16. Михайловський, М., 1974б. Композитор Мирослав Скорик. *Шлях Перемоги*, ч. 13(1049), 31 березня, с. 4.
17. Михайловський, М., 1974в. Левко Миколайович Ревуцький. *Шлях Перемоги*, ч. 7(1043), 17 лютого, с. 4.
18. Михайловський, М., 1974д. Чи існує українська національна вокальна школа? *Шлях Перемоги*, ч. 5(1041), 3 лютого, с. 4.
19. Нижанківська, М., 1962. Нестор Нижанківський – музика, громадянин і людина. *Шлях Перемоги*, ч. 39(448), 30 вересня, сс. 3–6.
20. Присутній, 1971. Свято Лесі Українки в Регенсбурзі. *Шлях Перемоги*, ч. 35(914), 29 серпня, с. 5.
21. Рудницький, А., 1974. Ганна Колесник – меццо-сопрано. *Шлях Перемоги*, ч. 10(1046), 10 березня, с. 4.
22. Сем, (1954). Вечір українських пісень. *Шлях Перемоги*, ч. 31, 26 вересня, с. 5.
23. Чайковський, Д., ред., 1957. З. Лісовська та О. Нижанковський у Мюнхені. *Шлях Перемоги*, ч. 29(178), 21 липня, с. 5.
24. Чайковський, Д., ред., 1961. Концерт творів Нестора Нижанківського. *Шлях Перемоги*, ч. 26(383), 25 червня, с. 5.
25. Чайковський, Д., ред., 1962. Вечір української пісні в Мюнхені. *Шлях Перемоги*, ч. 1–2(410–411), 7 січня, с. 11.
26. Шаповал, М., 1974. Ще один успіх Миколи Чумаченка. *Шлях Перемоги*, ч. 40(1076), 13 жовтня, с. 4.
27. Янів, С., 2000. Шлях Перемоги. У кн.: В. Кубійович, ред. *Енциклопедія українознавства. Словникова частина*. Т. 10. Львів, с. 3880.

References

1. Bilous, L., 2019. *Ukrainian-language periodicals of the Ukrainian diaspora in the USA in the preservation of national identity (1991–2017)*. Doctor of Historical Sciences. Thesis. Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk.
2. Bobykevych, O., 1955. Nestor Nyzhankivskyi [Nestor Nyzhankivskyi]. *Shliakh Peremohy*, 27(71), July 3, pp.3–6.
3. Bobykevych, O., 1958. Kompozytor otets O. Nyzhankivskyi [The composer is Father O. Nyzhankivskyi]. *Shliakh Peremohy*, 24(225), June 15, pp.3–4.
4. Bradovych, M., 1956. Uspikh ukrainskoho spivaka v Zhenevi [The success of the Ukrainian singer in Geneva]. *Shliakh Peremohy*, 21(117), May 20, p. 3.
5. Bradovych, M., 1959. Kontsert O. Nyzhankivskoho [Concert of O. Nyzhankivskyi]. *Shliakh Peremohy*, 25(278), June 21, p. 7.
6. Bradovych, M., 1963. Oleh Nyzhankovskiy v zhenevskii operi [Oleg Nyzhankovsky at the Geneva Opera]. *Shliakh Peremohy*, 20(483), May 19, p. 5.
7. Zinkevych, O. and Chekan, Yu., 2007. *Muzychna krytyka: teoriia ta metodyka: navchalnyi posibnyk* [Music criticism: theory and techniques: a study guide]. Chernivtsi: Knyhy – XXI.
8. Karas, H., 2012. *Muzychna kultura ukrainskoi diaspori u svitovomu chasoprostori XX stolittia: monohrafiia* [Musical culture of the Ukrainian diaspora in the world time-space of the 20th century: monograph]. Ivano-Frankivsk: Tipovit.
9. Koval, F., 1974. Opera "Zoloty obruch" [Opera "The Golden Hoop"]. *Shliakh Peremohy*, 33(1069), August 25, p. 4.
10. Kuraiev, O. O., 2013. Shliakh peremohy. In: V. A. Smolii, ed. *Entsyklopediia istorii Ukrainy: u 10 tomakh* [Encyclopedia of the history of Ukraine: in 10 volumes]. Vol. 10: Т–Іа. Kyiv: Naukova dumka, p. 646.

11. Lysko, Z., 1956. Kontsert ukraïnskoi muzyky u vykonanni molodykh myststsv [Concert of Ukrainian music performed by young artists]. *Shliakh Peremohy*, 37(133), September 9, p. 3.
12. Liudkevych, S., 1974. Modest Mentsynskyi i ukraïnska pisnia [Modest Mentsinsky and Ukrainian song]. *Shliakh Peremohy*, 20(1056), May 19, p. 4.
13. Mai, O., 1973. Vydatnyi kompozytor nashoi doby (do 85-richchia vid dnia narodzhennia Vasyliia Barvynskoho) [An outstanding composer of our time (to the 85th anniversary of Vasyl Barvynskyi's birthday)]. *Shliakh Peremohy*, 9(992), February 25, p. 4.
14. Melnyk, L., 2013. *Muzychna zhurnalistyka: teoriia, istoriia, stratehii. Na prykladakh iz shchodennoi presy Lvova vid pochatkiv do sohodennia: monohrafiia* [Music journalism: theory, history, strategies. Based on examples from the daily press of Lviv from the beginning to the present: a monograph]. Lviv: ZUKTs.
15. Mykhailovskyi, M., 1974a. Kompozytor Maksym Berezovskyi [Composer Maxim Berezovsky]. *Shliakh Peremohy*, 24(1060), June 16, p. 5;
16. Mykhailovskyi, M., 1974b. Kompozytor Myroslav Skoryk [Composer Myroslav Skoryk]. *Shliakh Peremohy*, 13(1049), March 31, p. 4.
17. Mykhailovskyi, M., 1974c. Levko Mykolaiovych Revutskyi [Levko Mykolayovych Revutskyi]. *Shliakh Peremohy*, 7(1043), February 17, p. 4.
18. Mykhailovskyi, M., 1974d. Chy isnuie ukraïnska natsionalna vokalna shkola? [Is there a Ukrainian national vocal school?] *Shliakh Peremohy*, 5(1041), February 3, p. 4.
19. Nyzhankivska, M., 1962. Nestor Nyzhankivskyi – muzyka, hromadianyn i liudyna [Nestor Nyzhankivskyi – music, citizen and person]. *Shliakh Peremohy*, 39(448), September 30, pp. 3–6.
20. Prysutnii, 1971. Sviato Lesi Ukrainky v Regensburzi [Feast of Lesya Ukrainka in Regensburg]. *Shliakh Peremohy*, 35(914), August 29, p. 5.
21. Rudnytskyi, A., 1974. Hanna Kolesnyk – metstso-soprano [Hanna Kolesnyk – mezzo-soprano]. *Shliakh Peremohy*, 10(1046), March 10, p. 4.
22. Sem, (1954). Vechir ukraïnskykh pisen [An evening of Ukrainian songs]. *Shliakh Peremohy*, 31, September 26, p. 5.
23. Chaikovskyyi, D., ed., 1957. Z. Lisovska ta O. Nyzhankovskyyi u Miunkheni [Z. Lisovska and O. Nyzhankovskyyi in Munich]. *Shliakh Peremohy*, 29(178), July 21, p. 5.
24. Chaikovskyyi, D., ed., 1961. Kontsert tvoriv Nestora Nyzhankivskoho [Concert of works by Nestor Nyzhankivskyyi]. *Shliakh Peremohy*, 26(383), June 25, p. 5.
25. Chaikovskyyi, D., ed., 1962. Vechir ukraïnskoi pisni v Miunkheni [An evening of Ukrainian songs in Munich]. *Shliakh Peremohy*, 1–2(410–411), January 7, p. 11.
26. Shapoval, M., 1974. Shche odyñ uspikh Mykoly Chumachenka [Another success of Mykola Chumachenko]. *Shliakh Peremohy*, 40(1076), October 13, p. 4.
27. Yaniv, S., 2000. Shliakh Peremohy. In: V. Kubiiovych, ed. *Entsyklopediia ukraïnoznavstva. Slovnykova chastyna* [Encyclopedia of Ukrainian Studies. Dictionary part]. Vol. 10. Lviv, p. 3880.

MYRON CHEREPANYN

ORCID iD: 0000-0003-1034-0036

*Doctor of Arts, Professor, Professor at the Department of Ukrainian musical studies
and folk-instrumental art of the Educational and Scientific Institute of Arts
at Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine)
duetconcertino@ukr.net*

ZHANNA ZVARYCHUK

ORCID iD: 0000-0003-2552-7549

Candidate of Art History, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Ukrainian musical studies and folk-instrumental art of the Educational and Scientific Institute of Arts at Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
zhanna.zvarychuk@pnu.edu.ua

THEMATIC SPECTRUM OF THE MUSIC AND CULTURAL**PUBLICATIONS IN THE CHRONICLE "WAY TO VICTORY" (1954–1974)**

The article concerns an analytical review of music and cultural publications of prominent figures who represented the Ukrainian diaspora on the pages of the Munich chronicle "The Way to Victory". The printed edition of the Organization of Ukrainian Nationalists, the day-book "The Way to Victory", were and still are an effective means of transmitting ethnic information and asserting national identity. On its pages, Ukrainians abroad were introduced to various artistic events and the life works of the founders of Ukrainian culture. These musical and cultural articles were an important communication tool that cultivated national artistic values, and they also became a valuable chronicle of socio-political, public-cultural, artistic, and educational progress. The cultural and artistic press publications that appeared on the pages of the "The Way to Victory" in the second half of the twentieth century represent a valuable source material. As of today, they have not been studied, so it is important to analyze the thematic spectrum of these publications. The main results of the study include an analysis of musical and cultural publications of prominent figures of the Ukrainian diaspora. The published works of authors who are prominent representatives of the Ukrainian artistic elite abroad are characterized. The thematic spectrum of newspaper publications that appeared on the pages of the is studied. The content of concert reviews is analyzed, and anniversary biographical and memorial articles are reviewed. Based on our analysis, the author concluded that the socio-political chronicle "The Way to Victory" was one of the most important Ukrainian-language publications in Munich in the period 1954–1974. Musical and cultural publications on the pages of this newspaper are numerous and broadly thematic. The achievements of Ukrainian music and educational figures in the multicultural space demonstrated a high professional level of cultural self-presentation in a foreign language. Prospects for further research lie in the cultural understanding of artistic press materials of other foreign diaspora Ukrainian-language publications, which will not only deepen the art historical research field of Ukraine, but will also contribute to the further preservation of our cultural heritage of the environment of another nation and ensure rapid integration into the global public space. An evaluation of the artistic press prints, which became an annals of the cultural and educational life of Ukrainians both in Germany and in the world cultural sphere, and which conveyed the high professional level of Ukrainian music to the world community

Key words: *music-critical publications, the chronicle "The Way to Victory", creators of the cultural and artistic life of Eastern Galicia, the work of the Nyzhankivsky family, Vasyl Barvinsky's activities, Ukrainian diaspora press.*

Стаття надійшла до редакції 18.05.2023 р.